

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.1, 2015, pp.603-615

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

AN OPINION ANALYSIS OF PARENTS AND EARLY CHILDHOOD TEACHERS CONCERNING MALE AND
FEMALE TEACHERS' ROLES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION

นายกุลชาติ พันธะกุล *

Kullachat Pantuworakul

อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ **

Dr. Pattamasiri Teeranurak Jaruchainiwat, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองและครูอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 396 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นที่ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูอนุบาลชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

* นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: drew.kullachat@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: preededilok@yahoo.com

ISSN1905-4491

Abstract

The objective of this research was to study of opinions of parents and early childhood teachers concerning teacher's roles in early childhood education. The study covered the child rearing, the enhancing the child learning and development, and the cooperation with parents. The samples were 396 people including; parents and early childhood teachers in school under the Office of the Basic Education Commission. Research instruments were questionnaire forms and interviewing forms. Data was analyzed using frequency, percentage, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows; 1) In child rearing: the parents' and the early childhood teachers' opinion on teaching and behavior of male teachers being rated in the highly agreed level and the opinion on the female teachers being rated in the highest level. 2) In enhancing the child learning and development: The parents' and the early childhood teachers' opinion on teaching and behavior of male teachers and female teachers being rated in the highly agreed level. 3) In co-operation with parents: The parents' and the early childhood teachers' opinion on teaching and behavior of male teachers and female teachers being rated in the highly agreed level.

คำสำคัญ: ความคิดเห็น; ผู้ปกครอง; ครูอนุบาล; บทบาทครู; ครูชาย; ครูหญิง; การศึกษาปฐมวัย; OPINIONS ; PARENTS; EARLY CHILDHOOD TEACHER; MALE TEACHER; FEMALE TEACHER; TEACHERS' ROLES / EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS:

บทนำ

การศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่วางรากฐานสำคัญให้แก่มนุษย์ ครูอนุบาลจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กอนุบาล ให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต ครูอนุบาลจึงเปรียบเหมือนผู้สร้างโลก ผ่านตัวเด็ก และเป็นแบบอย่างทั้งด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพและสภาวะทางอารมณ์ให้แก่เด็ก (พระเทพวิสุทธิเมธี, 2546) ซึ่งเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมและทัศนคติส่วนใหญ่จากครูซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก (Bandura, 1986) ครูจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2543) โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่สอนในระดับอนุบาล เพราะนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับของครอบครัวของเด็ก มีความเข้าใจที่ถูกต้องในศาสตร์ทางการจัดการศึกษาปฐมวัย และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2543)

ครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและเอื้อให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกด้านอย่างสมดุล หน้าที่หรือภาระงานส่วนใหญ่ที่ครูอนุบาลต้องรับผิดชอบเป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจและสติปัญญาของเด็ก (เยาหวา เดชะคุปต์, 2542) นอกจากนี้ National Association for the Education of Young Children (2012) กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาลในการพัฒนาเด็กอนุบาลไว้ 5 ประการ คือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้แก่เด็ก การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก การสร้างแผนการสอนที่นำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุมทุกมิติของชีวิต

ปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพครูอนุบาลทั้งในและต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง (Hamilton, 2003) ทั้งนี้เนื่องจากครูอนุบาลหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนและมีความอดทน สามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างพิถีพิถัน ครูอนุบาลหญิงจึงมีความสำคัญในด้านการเป็นตัวแทนที่น่าศรัทธาให้แก่เด็กผู้หญิง โดยเด็กจะเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรม (นวลละอ อสุภาพ, 2527) นอกจากนี้ ครูอนุบาลหญิงจะมีการปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสบสายตาเด็ก การพูดคุยกับเด็ก การเล่นกับเด็ก และการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เนื่องจากเด็กในวัยนี้ เป็นวัยที่ชอบฟังเสียงที่นุ่มนวลและอ่อนโยน เสียงของผู้หญิงช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายและสร้างความรู้สึกลดอดภัยให้แก่เด็กได้ (จตุพร ธรรมปที, 2550) ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กอนุบาลนั้นควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางเพศระหว่างครูอนุบาลชายและหญิง (D'Arcy, 2004) เนื่องจากเด็กอนุบาลต้องการต้นแบบในการเรียนรู้บทบาททางเพศจากครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ในด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพ (Bricheno & Thornton, 2007) จากผลการวิจัยของ Jones (2009) พบว่าครูอนุบาลชายช่วยพัฒนาทักษะทางกายภาพและกีฬาแก่เด็กได้ดีกว่าครูอนุบาลหญิง ครูอนุบาลชายยังช่วยสร้างสมดุลและตอบสนองความต้องการสำหรับครอบครัวของเด็กที่ไม่มีบิดาเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยจากสิ่งคุกคามต่างๆ และปลอดภัยเมื่ออยู่ใกล้ครูอนุบาลชาย

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาใน พ.ศ. 2555 เกี่ยวกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาของรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับอนุบาลในประเทศไทย โดยโรงเรียนที่มีการบรรจุข้าราชการครูระดับอนุบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 11,184 โรง ซึ่งมีข้าราชการครูทั้งหมด จำนวน 16,012 คน จำแนกออกเป็นครูอนุบาลชาย 1,093 คน และครูอนุบาลหญิง 14,919 คน โดยจำนวนครูอนุบาลชายคิดเป็นร้อยละ 6.82 เมื่อเทียบกับจำนวนข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในระดับอนุบาลทั้งหมด (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของบทบาทครูที่มีต่อเด็กอนุบาล และความแตกต่างระหว่างบทบาทครูอนุบาลชายกับหญิงที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาในการบริหารจัดการที่ช่วยส่งเสริมบทบาทการทำงานของครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ให้ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันการผลิตบัณฑิตครูทั้งในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตครูอนุบาลที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

คำถามการวิจัย

1. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างไร

2. ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย บทบาทหน้าที่ของครูอนุบาล และบทบาทเพศชายและเพศหญิง จากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดทางการวิจัย ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย	1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	1.1 ความเอื้ออาทร
		1.2 การตอบสนองความต้องการ
		1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี
		1.4 การให้ความช่วยเหลือ
	2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	2.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้
		2.2 การจัดการเรียนรู้
		2.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
		2.4 การจัดสภาพแวดล้อม
	3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	3.1 การมีปฏิสัมพันธ์
		3.2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้
		3.3 การติดต่อสื่อสาร
		3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองและครูอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 9,984 คน ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูอนุบาลชายและหญิงปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนเดียวกัน จำนวน 181 โรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 396 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของ Yamane (อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2551) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ 5% ได้ขนาดตัวอย่างประชากร จำนวน 396 คน

2.2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ปกครองและครูอนุบาลจาก 181 โรงเรียน 6 ภูมิภาค โดยคัดเลือกตัวอย่างประชากร โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง 1 คน ครูอนุบาลชาย 1 คน และครูอนุบาลหญิง 1 คน ซึ่งจะได้ตัวอย่างประชากรที่ครอบคลุมทุกภูมิภาค จำนวน 543 คน

2.2.3 ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างประชากรโดยใช้จากภูมิภาคที่มีตัวอย่างประชากรน้อยที่สุด คือ ภาคตะวันออก จำนวน 22 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 66 คน ซึ่งจะใช้เป็นฐานในการกำหนดตัวอย่างประชากรให้ครอบคลุมภูมิภาคอื่น โดยผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนทั้ง 5 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 22 โรงเรียน เพื่อให้ได้ตัวอย่างประชากรทุกภูมิภาคเท่ากัน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ผู้ปกครอง และครูอนุบาล รวมทั้งสิ้น 18 คน จำแนกเป็น ครูอนุบาลชาย 6 คน ครูอนุบาลหญิง 6 คน และผู้ปกครอง 6 คน จาก 6 โรงเรียน โดยคัดเลือกตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2551) มีเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.3.1 โรงเรียนที่ได้คะแนนสูงที่สุดจากการทำแบบสอบถาม จำนวน 3 โรงเรียน

2.3.2 โรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำที่สุดจากการทำแบบสอบถาม จำนวน 3 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจำนวนทั้งสิ้น 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือมีลักษณะและโครงสร้าง ดังนี้

3.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาล มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทครู โดยกำหนดให้ครูอนุบาลเลือกระดับความคิดเห็นลงในช่องคะแนนของครูอนุบาลชายและช่องคะแนนของครูอนุบาลหญิงครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน จำนวน 48 ข้อ

3.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทครู โดยกำหนดให้ผู้ปกครองเลือกระดับความคิดเห็นลงในช่องคะแนนของครูอนุบาลชายและช่องคะแนนของครูอนุบาลหญิงครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน จำนวน 44 ข้อ

3.1.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นครูอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 12 ข้อ

3.1.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 12 ข้อ

3.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 4 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และผู้วิจัยนำผลที่ได้ มาคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามมีค่าความตรงระหว่าง 0.60 - 1.00 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และผู้วิจัยปรับแก้ภาษาที่ใช้ในข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองจำนวน 14 คน และครูอนุบาลจำนวน 28 คน จำแนกออกเป็นครูอนุบาลชาย 14 คน และครูอนุบาลหญิง 14 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามครูอนุบาล และแบบสอบถามผู้ปกครองด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบบสอบถามครูอนุบาล ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .982 และแบบสอบถามผู้ปกครอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมซองเปล่าจำหน่ายซองถึงผู้รับผิดชอบตามแบบสอบถามไปยังโรงเรียน พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ปกครองและครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

4.2 ผู้วิจัยตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนครั้งที่ 1 พบว่า ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.39 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนครั้งที่ 2 ผ่านการโทรศัพท์ ได้รับคืนเพิ่มเติมจำนวน 84 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 21.21 สรุปจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด 339 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.60 เป็นค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551)

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยติดต่อโรงเรียน เพื่อขออนุญาตนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูอนุบาลชาย ครูอนุบาลหญิง และผู้ปกครองเด็กอนุบาลเป็นรายบุคคลตามแนวคำถาม โดยใช้การจดบันทึกแบบสั้น และขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวบรวมเนื้อหาจัดหมวดหมู่ในประเด็นต่างๆ ตามกรอบแนวคิดทางการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานครูอนุบาล

1.1.1 ครูอนุบาลชายส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 56.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.60 จากสาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 67.30 ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 และมีประสบการณ์ในการสอน 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.90

1.1.2 ครูอนุบาลหญิงส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 64.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.20 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.70 จากสาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 60.20 ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 และมีประสบการณ์ในการสอน 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.80

1.2 ข้อมูลพื้นฐานผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.20 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 88.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.30 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 37.20 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 52.20 และมีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60

2. ความคิดเห็นจากแบบสอบถามผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

2.1 ความคิดเห็นจากแบบสอบถามครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละด้านมีดังนี้

1) ด้านอบรมเลี้ยงดู

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความช่วยเหลือ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อม

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

2.2 ความคิดเห็นจากแบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละด้านมีดังนี้

1) ด้านอบรมเลี้ยงดู

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความช่วยเหลือ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลหญิงด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

3. ความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

3.1 ความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

1) ความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

1.1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็กด้วยวิธีการสบตา ถูบศีรษะ จับมือ และการพูดคุยกับเด็กผู้หญิงทดแทนการโอบกอด เนื่องจากมีความคิดเห็นส่วนตัวว่าการโอบกอดเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และมีความคิดเห็นว่าครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติต่อเด็กเหมือนเป็นมารดาคนที่ 2 ของเด็ก แสดงความเอื้ออาทรต่อเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้ไม่แตกต่างกัน โดยครูอนุบาลหญิงจะเข้าไปพูดคุย โอบกอด สัมผัสเด็กได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย

1.2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ พบว่า ครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายมีสถานะความเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล่าวตัดสินใจทันทีที่ ไม่ลังเลหรือขาดความเชื่อมั่น และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดกิจกรรมได้ดีและรวดเร็ว และมีความคิดเห็นว่าครูอนุบาลหญิงมีสถานะความเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

1.3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงมีการพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นประจำทุกวัน

2) ความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

2.1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงสามารถอบรมเลี้ยงดู มอบความรักและดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดีไม่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมเปรียบเสมือนบิดาและมารดาคนที่ 2 ของเด็ก

2.2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายมีความคล่องตัวในการสาธิตและมีความชำนาญในการจัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาล และมีความคิดเห็นว่าครูอนุบาลหญิงมีความชำนาญในการจัดกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่น กิจกรรมการทำอาหาร การจัดกิจกรรมต้นกระบองเพชรและการร้องเพลงให้แก่เด็ก

2.3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงสามารถพูดคุยกับผู้ปกครองต่างประเทศได้ดี เนื่องจากสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับบทบาทของตัวเอง

3.2 ความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิง

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายยังไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองในระยะแรกที่เด็กต้องอยู่กับครูผู้ชาย เนื่องจากเด็กอนุบาลต้องใกล้ชิดกับครูมาก ผู้ปกครองจึงมีความกังวลใจที่ครูผู้ชายจะสัมผัสกับเด็กผู้หญิง เช่น การกอด การหอม แต่เมื่อผ่านไปสักระยะ ผู้ปกครองก็เริ่มรู้สึกไว้วางใจในครูชาย ในขณะที่ครูอนุบาลหญิงจะได้รับการไว้วางใจจากผู้ปกครองตั้งแต่วัยแรก สามารถโอบกอด สัมผัสเด็กได้เป็นปกติ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ และจัดกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นประจำทุกวัน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายมีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ ความเอื้ออาทรเกี่ยวกับการสัมผัสอย่างใกล้ชิด การโอบกอดเด็ก สะท้อนให้เห็นว่าครูอนุบาลชายยังมีข้อจำกัดในด้านการอบรมเลี้ยงดู ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้เหมือนกับครูอนุบาลหญิง สอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลชายจะหลีกเลี่ยงการโอบกอดและใกล้ชิดเด็กผู้หญิง แต่ใช้วิธีการสบตา ลูบศีรษะ จับมือ และพูดคุยกับเด็กผู้หญิงทดแทน เนื่องจากมีความคิดเห็นว่า การโอบกอดเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ความรู้สึกแรกๆที่ผู้ปกครองเห็นครูอนุบาลชายปฏิบัติงานในระดับอนุบาล พบว่ายังรู้สึกไม่ไว้วางใจในตัวครูอนุบาลชาย ซึ่งมีความเห็นใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ Shaham (1991) กล่าวว่า ผู้ปกครองไม่ไว้วางใจและคิดว่า ครูอนุบาลชายชอบใช้กำลังหรือใช้ความรุนแรงกับเด็ก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Barnard et al. (2000) กล่าวถึง มุมมองของครูอนุบาลหญิงที่มีต่ออุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูอนุบาลชาย พบว่า ครูอนุบาลชายควรมีระยะห่างในการมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก เนื่องจากอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศต่อเด็กได้

ค่านิยมส่วนใหญ่ของคนไทยจะมองว่า การเลี้ยงดูเด็กเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ไม่เหมาะกับผู้ชาย สอดคล้องกับ Scott (1988) ที่ว่า สังคมส่วนใหญ่มองว่า เรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คือ งานของผู้ชาย ในขณะที่เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว หรือการดูแลบ้านเรือน และสมาชิกภายในครอบครัว การทำอาหาร การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นงานของผู้หญิง โดยสภาพสังคมไทยมีการแบ่งหน้าที่ระหว่างหญิงและชาย ตามลักษณะงาน วัฒนธรรมความเชื่อ และค่านิยมของในแต่ละสังคม สังคมจะกำหนดบทบาทหลักของผู้หญิงตามบทบาทที่ได้มาโดยธรรมชาติ นั่นคือ การเป็นแม่ที่ให้กำเนิดบุตร ซึ่งมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร และทำนุบำรุงให้สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2537) สอดคล้องกับ นิศา ชูโต และคณะ (2538) กล่าวว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กที่ให้การตามีบทบาทในการดูแลเรื่อง อาหารการกิน การซักผ้ารีดเสื้อผ้า เลี้ยงดูบุตร ซื่ออาหารและเสื้อผ้าให้บุตร แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเน้นให้ผู้หญิงรับหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก ขณะที่ผู้ชายทำหน้าที่ในการเลี้ยงครอบครัว จากหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวเพิ่มเติมว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การบริการ การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี ผ่านการบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาเข้าด้วยกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการให้การศึกษาควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดู มีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทยที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นหน้าที่ของผู้หญิง จึงทำให้ครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติในด้านการอบรมเลี้ยงดูได้เหมาะสมกว่าครูอนุบาลชาย

2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากผลการวิจัยในประเด็นย่อย เรื่องการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทั้งคู่ โดยครูอนุบาลชายปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูอนุบาลชายจะกล้าตัดสินใจในสถานการณ์คับขันได้อย่างทันท่วงที ไม่ลังเลหรือขาดความเชื่อมั่น รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวดเร็ว ในขณะที่จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก สอดคล้องกับกับบทบาทของเพศชายที่ Eversoll (1974 อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ์, 2544) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นผู้แก้ไขปัญหาต่างๆ ของครอบครัวได้ดี ทั้งในเรื่องการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหา เช่น เมื่อเด็กเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้ชายยังมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง ผู้ชายจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขและไกล่เกลี่ยปัญหาในครอบครัวได้ดีกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537) ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมความเป็นชาย และพฤติกรรมความเป็นหญิงในสังคมไทยที่มีอิทธิพลจากวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม ที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยกล่าวไว้ว่า ผู้ชายจะมีลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้เสนอความเห็น ผู้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ ในขณะที่ผู้หญิงเป็นเพศที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม ไม่กล้าตัดสินใจ เป็นแม่บ้าน เป็นผู้ดูแลครอบครัว และเป็นผู้ฟังหรือที่ปรึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมของบทบาทเพศชายและเพศหญิงในบริบทของสังคมไทยที่เน้นให้ผู้ชายเป็นผู้นำเป็นผู้ตัดสินใจมากกว่าผู้หญิง

ผลการวิจัย พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติมากในเรื่อง การกระตุ้นความสนใจของเด็ก โดยใช้ นิทาน เพลง คำคล้องจองหรือใช้คำถาม และผลการสัมภาษณ์ พบว่า ครูอนุบาลหญิงจะใช้วิธีการเล่า นิทานและการร้องเพลงในการเตรียมเด็กหรือกระตุ้นความสนใจของเด็กก่อนเข้ากิจกรรมเป็นประจำสอดคล้อง

กับ จตุพร ธรรมปที (2550) กล่าวว่า มารดากระตุ้นเด็กผ่านการร้องรำทำเพลง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสุขสนาน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมารดากับเด็ก นอกจากนี้ เสียงของผู้หญิงยังช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ดี เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังชอบฟังเสียงของผู้หญิงที่ใกล้ชิด เพราะมีความนุ่มนวลและอ่อนโยน ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่น จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งครูอนุบาลชายและหญิงมีจุดเด่นที่แตกต่างกันในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการให้แก่เด็ก ดังนั้นครูอนุบาลชายและหญิงจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูอนุบาลชายและหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูอนุบาลชายและหญิงมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเป็นกันเองกับผู้ปกครองของเด็กได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าครูอนุบาลชายหรือครูอนุบาลหญิงต่างก็มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ การร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร และอบรมเลี้ยงดู เพราะเป้าหมายหลักในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง คือ การพัฒนาเด็กร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าครูอนุบาลชายและหญิงต่างให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้ปกครอง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองเพิ่มเติมว่า เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู ดังนั้นครูอนุบาลและผู้ปกครอง จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบในการช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ แต่การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้หมายถึงการให้ผู้ปกครองเป็นกำหนดเนื้อหาตามความต้องการ แต่ครูจะต้องคำนึงถึงหลักจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กด้วย

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองถือเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยกรมวิชาการ (2540) ได้กำหนดแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองไว้ว่า ครูอนุบาลควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างเป็นมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีการพูดคุยปรึกษาหารือ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ National Association for the Education of Young Children (2012) ได้กล่าวว่า ครูอนุบาลควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและครอบครัวของเด็ก เพื่อสร้างความรู้สึที่ดี มีความเคารพซึ่งกันและกัน โดยครูอนุบาลต้องยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของครอบครัวเด็ก เพื่อสร้างเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน ภายใต้หลักการและทฤษฎีที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัย จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของครูอนุบาลชายและหญิงต่างให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง เนื่องจากครูอนุบาลและผู้ปกครองเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพและความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมบทบาทการทำงานของครูอนุบาลทั้งชายและหญิง เพื่อให้ครูอนุบาลมีทักษะที่ดีในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. สถาบันฝึกหัดครูควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ครูอนุบาลทั้งชายและหญิงมีทักษะที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของครูอนุบาลที่ดีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในปัจจุบัน

3. ผู้ปกครองควรเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูเด็กอนุบาล นำไปสู่การร่วมมือกับครูในการทำงานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

2. การศึกษาความแตกต่างของบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: เอดิสัน เพรสโปรดักส์.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2550). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

จตุพร ธีมมปที. (2550). พัฒนาการทางสติปัญญาของลูกวัยแรกเกิดถึง 2 ปี. *นิตยสารบันทึกของแม่*, 169 (สิงหาคม), 45-48.

นวลละอ อสุภาพล. (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นิตา ชูโต และคณะ. (2538). *การประเมินหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้เชิงถ่ายทอดค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทชายหญิง*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงาน.

พระเทพวิสุทธิเมธี. (2546). *ธรรมสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ดี.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: เอพีกราฟิกส์ ดีไซน์.

วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ, กรม. (2540). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, กระทรวง. (2543). *หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

ศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวง. (2556). *จำนวนข้าราชการครู ปฐมวัยในสถานศึกษาจำแนกตามเพศ*. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).

- สมหวัง พิริยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและการพัฒนาครู*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). *การศึกษามหาบัณฑิตชายหญิง*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัจฉรา สุขารมณ์. (2544). *บทบาทต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. Prentice-Hall, NJ: Englewood Cliffs.
- Barnard, C., and others. (2000). *Recommendations for improving the recruitment of male early childhood education professionals: the female viewpoint*. Grand Valley: ESCAP. (Mimeographed)
- Bricheno, P. & Thornton, M. (2007). Role model, hero or champion? children's views concerning role models. *Educational Research* 49: 383 – 396.
- Catron, C.E., & Allen, J. (2003). *Early childhood curriculum: a creative play model*. New Jersey: Pearson Education.
- Colker, L. J. (2008). Twelve characteristics of effective early childhood teachers. *Young Children* 63: 67.
- D'Arcy, C. (2004). Males studying and working in early childhood education: advantages, barriers, challenges and examples of successful strategies to recruit, retain and support men. *Engaging Fathers Project*, 3-4.
- Hamilton, K. (2003). Daddy daycare: What's keeping men from a career in early childhood. *Rattler*, 68, 6-8.
- Jones, J. (2009). Men in early childhood education. *New Zealand Journal of Teachers' Work*, 6, 28-34.
- National Association for the Education of Young Children. (2012). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*. United States of America: National Association for the Education of Young Children.
- Shaham, D. (1991). *Male teachers in early childhood education: self & social perceptions*. Master's Thesis, Bank Street College of Education.
- Scott, J. W. (1988). *Gender and the politics of history*. New York: Columbia University.